

The Polish Society of Family Medicine
The Association of Friends of Family Medicine & Family Doctors

PL ISSN 1734-3402

Family & Medicine Primary Care Review

Quarterly

2009

October–December

Vol. 11, No. 4

WYDAWNICTWO
Continuo

Indexed in:
EMBASE/Excerpta Medica
Index Copernicus 5.72 pts
MNiSzW 4 pt

Komitet Naukowy

Prof. dr med. Dieter Adam (Monachium, Niemcy),
Prof. dr med. Jiří Beneš (Praga, Czechy),
Dr n. med. Luc van Berkestijn (Utrecht, Holandia),
Dr hab. Jerzy Błaszczyk (Wrocław),
Dr n. med. Stephan Böse-O'Reilly (Monachium, Niemcy),
Dr Nilzete Liberato Bresolin (Florianopolis, Brazylia),
Dr Walbia Salete Bittencourt Correa (Florianopolis, Brazylia),
Prof. dr hab. Jerzy Czernik (Wrocław),
Prof. dr med. George Freeman (Londyn, Wielka Brytania),
Prof. dr med. Suleyman Görpelioglu (Izmit, Turcja),
Prof. dr med. Hans-Joachim Hannich (Greifswald, Niemcy),
Prof. dr hab. Antonina Harłodzińska-Szmyrka (Wrocław),
Prof. dr hab. Wanda Horst-Sikorska (Poznań),
Prof. dr med. Steinar Hunskaar (Bergen, Norwegia),
Prof. dr hab. Andrzej Kiejna (Wrocław),
Prof. dr hab. Jerzy Kołodziej (Wrocław),
Prof. dr hab. Tadeusz Koziielec (Szczecin),
Prof. dr hab. Piotr Kuna (Łódź),
Dr n. med. Krzysztof Kuszewski (Warszawa),
Prof. dr hab. med. Andrzej Kübler (Wrocław),
Prof. dr med. Radoslav Kveder (Ljubljana, Słowenia),
Prof. dr hab. Witold Lukas (Katowice),
Prof. dr hab. Jerzy Łopatyński (Lublin),
Prof. dr hab. Andrzej Mackiewicz (Poznań),
Prof. dr med. Bengt Mattsson (Göteborg, Szwecja),
Prof. dr hab. Zuzanna Morawska (Wrocław),
Prof. dr med. John Noble (Boston, USA),
Prof. dr med. Marc Nyssen (Bruksela, Belgia),
Dr n. med. Patricia Owens (Liverpool, Wielka Brytania),
Prof. dr hab. Leszek Paradowski (Wrocław),
Sir Prof. Denis Pereira-Gray (Londyn, Wielka Brytania),
Prof. dr hab. Tadeusz Płusa (Warszawa),
Prof. dr hab. Andrzej Radzikowski (Warszawa),
Prof. dr hab. Andrzej Rajewski (Poznań),
Dr n. med. Lindsay Roberts (Balgowlah Heights, Australia),
Prof. dr hab. Zbigniew Rudkowski (Wrocław),
Prof. dr hab. Bolesław Rutkowski (Gdańsk),
Dr n. med. Hogne Sandvik (Bergen, Norwegia),
Prof. dr hab. Janusz Siebert (Gdańsk),
Dr n. med. Jaime Correia de Sousa (Matosinhos, Portugalia),
Prof. dr hab. Andrzej Steciwko (Wrocław),
Dr n. med. Loreta Strumylaite (Kaunas, Litwa),
Prof. dr hab. Andrzej Szczeklik (Kraków),
Prof. dr hab. Zenon Szewczyk (Wrocław),
Dr n. med. Andrzej Szpakow (Grodno, Białoruś),
Prof. dr hab. Piotr Szyber (Wrocław),
Prof. dr hab. Barbara Świątek (Wrocław),
Prof. dr med. Vytautas Usonis (Wilno, Litwa),
Prof. dr med. Irma Virjo (Tampere, Finlandia),
Prof. dr hab. Kazimierz Wardyn (Warszawa),
Dr n. med. Muharem Zildzic (Tuzla, Bośnia Hercegowina),
Prof. dr hab. Zygmunt Zdrojewicz (Wrocław),
Prof. dr hab. Irena Zimmermann-Górska (Poznań)

Komitet Redakcyjny

Redaktor Naczelny: prof. dr hab. med. Andrzej Steciwko
Zastępcy Redaktora Naczelnego: dr n. med. Andrzej Staniszewski,
dr n. med. Iwona Pirogowicz
Sekretarz Redakcji: dr n. med. Donata Kurpas
Członkowie Redakcji: dr n. med. Jarosław Drobniak, dr n. med. Bartosz J. Sapiłak,
dr n. med. Agnieszka Mastalerz-Migas, dr hab. n. med. Katarzyna Życińska

Adres Redakcji

Katedra i Zakład Medycyny Rodzinnej, Akademia Medyczna we Wrocławiu,
ul. Syrokomli 1, 51-141 Wrocław, tel. (071) 325-51-26, tel./fax (071) 325-43-41
e-mail: pmr@pmr.am.wroc.pl www.familymedreview.org
Osoba kontaktowa: dr n. med. Donata Kurpas
tel. (071) 326-68-75, e-mail: pmr@pmr.am.wroc.pl

Kwartalnik jest współfinansowany przez PTMR i SPMRiLR

Wydawca

WYDAWNICTWO
Continuo

Biuro i prenumerata: ul. Lelewela 4, pok. 325, 53-505 Wrocław
tel./fax (071) 791-20-30, 0 601 77-47-33
e-mail: biuro@continuo.wroclaw.pl www.continuo.wroclaw.pl
Osoba kontaktowa: Jan Kuźma – Redaktor Wydawnictwa
tel. (071) 791-20-30, e-mail: wydawnictwo@continuo.wroclaw.pl

Wszelkie prawa zastrzeżone. Żaden fragment tego wydania, ani w całości,
ani w części, nie może być powielany lub zapisywany w formie odtwarzalnej
bez uzyskania wcześniejszej pisemnej zgody Wydawcy.
Wydawca nie odpowiada za treść zamieszczanych reklam i ogłoszeń

Projekt graficzny: Maciej Szłapka
Przygotowanie do druku: Pracownia Składu Komputerowego TYPO-GRAF
Druk: Wrocławska Drukarnia Naukowa PAN im. S. Kulczyńskiego Sp. z o.o.
Nakład: 1000 egz.

Spis treści

842 Słowo wstępne – Andrzej Steciwko

PRACE ORYGINALNE

- 851 Krzysztof Duskocz, Ryszard Kwieciński, Bartosz J. Sapilak, Andrzej Steciwko • Czy warto prywatyzować stacje dializ?
- 856 Grażyna Durska, Anna Sałacka • Częstość występowania atopii i chorób atopowych w grupie gimnazjalistów ze Szczecina
- 861 Agnieszka Górska, Maria K. Borszewska-Kornacka • Ocena jakości opieki nad noworodkiem urodzonym z masą ciała < 1000 g po wypisie z oddziału neonatologicznego
- 869 Małgorzata Kałwa, Juliusz Migasiewicz • Zmiana wydolności tlenowej dziewcząt w wieku wczesnoszkolnym trenujących gimnastykę artystyczną
- 875 Magdalena Kamińska, Ewa Baranowska, Jacek Brodowski, Oriana Dąbrowska, Marta Bażydło, Beata Karakiewicz • Ocena stopnia zagrożenia upadkiem pacjentów w wieku geriatrycznym objętych podstawową opieką zdrowotną
- 881 Magdalena Kamińska, Jacek Brodowski, Marta Bażydło, Oriana Dąbrowska • Postawy personelu medycznego a poczucie bezpieczeństwa pacjenta
- 886 Wojciech Kosiak, Marcin Goczewski, Mariusz Kujawa, Anna Bernad, Dominik Swieton • Obraz ultrasonograficzny gruczołu tarczowego a objawy podmiotowe niedoczynności tarczycy u osób po 65. roku życia (w jęz. ang.)
- 890 Agnieszka Mizerska, Róża Czabak-Garbacz, Joanna Sekita-Krzak, Małgorzata Charytanowicz, Janusz Stążka, Agnieszka Burghardt • Przyczyny hospitalizacji studentów (porównanie mężczyzn i kobiet) (w jęz. ang.)
- 895 Bożena Mroczek, Joanna Biczak, Beata Karakiewicz, Iwona Rotter, Joanna Wasilewska • Znaczenie wczesnego wykrywania wad słuchu dla rozwoju mowy dziecka (w jęz. ang.)
- 901 Aneta Nitsch-Osuch, Maria Borzymowska, Kazimierz A. Wardyn • Realizacja programu szczepień ochronnych u dzieci z wrodzonymi wadami serca
- 906 Krzysztof Piotrowski, Wojciech Halec, Krzysztof Mędrak, Jerzy Węgrzynowski, Anna Tesarek, Anna Opszała, Piotr Uzar, Zbigniew Celewicz, Stanisław Zajączek • Wpływ czynników regionalnych i środowiskowych na charakterystykę przesiewowych badań prenatalnych w grupie 2629 ciężarnych z Regionu Pomorza Zachodniego, diagnozowanych w latach 2004–2006 (w jęz. ang.)
- 911 Marcin Straburzyński, Iwona Rzymska-Grała, Katarzyna Życińska, Kazimierz A. Wardyn • Olfaktometria Elsberga-Levy'ego w praktyce klinicznej (w jęz. ang.)
- 915 Izabela Wróblewska, Andrzej Steciwko • Przemoc w rodzinie dotycząca osób starszych. Badania własne na przykładzie pacjentów Praktyki Lekarza Rodzinnego we Wrocławiu
- 919 Renata Zubilewicz, Iwona Chmiel-Perzyńska, Marek Derkacz, Janusz Schabowski • Wiedza kobiet na temat przewlekłej choroby żyłnej (w jęz. ang.)

PRACE POGLĄDOWE

923 Aneta Kowal, Wojciech Barg • Pacjent atopowy – dlaczego i kiedy odczuwać?

KSZTAŁCENIE USTAWICZNE

- 931** Andrzej Rajewski, Aleksandra Rajewska-Rager • Zaburzenia odżywiania w praktyce lekarza rodzinnego – rozpoznawanie i leczenie

SPRAWOZDANIA

- 939** Sprawozdanie z V Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Wyzwania pediatrii XXI wieku. Choroby przewlekłe u dzieci”, 1 czerwca 2009 r., Opole – Lucyna Sochocka, Donata Kurpas
- 941** Sprawozdanie z 17. Konferencji WONCA Regionu Azja–Pacyfik, 4–7 czerwca 2009 r., Hongkong – Donata Kurpas, Sylwia Kałucka
- 944** Sprawozdanie z VII Zjazdu Polskiego Towarzystwa Medycyny Rodzinnej, 3–5 września 2009 r., Poznań – Wanda Horst-Sikorska

VARIA

- 947** Sprawozdanie Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Medycyny Rodzinnej za okres kadencji 2004–2009 przedstawione w dniu 5 września 2009 r.
- 952** Program „Dobry Rodzic–Dobry Start”: profilaktyka krzywdzenia małych dzieci

KOMUNIKATY

s. 850, 930

Contents

842 Preface – Andrzej Steciwko

ORIGINAL PAPERS

- 851 Krzysztof Doskocz, Ryszard Kwieciński, Bartosz J. Sapilak, Andrzej Steciwko • Will it pay off to privatise dialysis stations?
- 856 Grażyna Durska, Anna Sałacka • The incidence of atopy and atopic diseases in the group of middle school children from Szczecin
- 861 Agnieszka Górska, Maria K. Borszewska-Kornacka • Assessment of the quality of post-discharge low birth weight (< 1000 g) infant care
- 869 Małgorzata Kałwa, Juliusz Migasiewicz • Change in the oxygen efficiency in younger school-age girls training rhythmic gymnastics
- 875 Magdalena Kamińska, Ewa Baranowska, Jacek Brodowski, Oriana Dąbrowska, Marta Bażydło, Beata Karakiewicz • Assessing the risk of falling in elderly people in primary health care
- 881 Magdalena Kamińska, Jacek Brodowski, Marta Bażydło, Oriana Dąbrowska • The attitude of the medical personnel and patient's sense of security
- 886 Wojciech Kosiak, Marcin Goczewski, Mariusz Kujawa, Anna Bernad, Dominik Swieton • The ultrasound image of thyroid gland and subjective symptoms of hypothyroidism in patients older than 65 years
- 890 Agnieszka Mizerska, Róża Czabak-Garbacz, Joanna Sekita-Krzak, Małgorzata Charytanowicz, Janusz Stążka, Agnieszka Burghardt • Causes of hospitalization of full-time university students (gender group comparison)
- 895 Bożena Mroczek, Joanna Biczak, Beata Karakiewicz, Iwona Rotter, Joanna Wasilewska • The importance of early detection of hearing impairments in the development of child's speech
- 901 Aneta Nitsch-Osuch, Maria Borzymowska, Kazimierz A. Wardyn • Realization of vaccination schedule among children with congenital heart defects
- 906 Krzysztof Piotrowski, Wojciech Halec, Krzysztof Mędrak, Jerzy Węgrzynowski, Anna Tesarek, Anna Opszała, Piotr Uzar, Zbigniew Celewicz, Stanisław Zajaczek • Regional and environmental influence on prenatal screening in a group of 2629 gravidas from West Pomeranian Province of Poland, diagnosed between 2004–2006
- 911 Marcin Straburzyński, Iwona Rzymska-Grała, Katarzyna Życińska, Kazimierz A. Wardyn • Elsberg-Levy olfactometry in clinical practice
- 915 Izabela Wróblewska, Andrzej Steciwko • Violence against elderly family members. Patients from Wrocław Family Doctor Practice – own research
- 919 Renata Zubilewicz, Iwona Chmiel-Perzyńska, Marek Derkacz, Janusz Schabowski • The women's span of knowledge about chronic venous disease

REVIEWS

923 Aneta Kowal, Wojciech Barg • Hyposensitization in atopic patient – when and what for?

CME

- 931** Andrzej Rajewski, Aleksandra Rajewska-Rager • Eating disorders in primary care – diagnosis and treatment

REPORTS

- 939** Report from 5th National Scientific Conference “The challenges of pediatry in XXI century. Chronic diseases in children”, 1 June 2009, Opole – Lucyna Sochocka, Donata Kurpas
- 941** The report on 17th Conference WONCA Asia-Pacific Regional Conference, 4–7 June 2009, Hong Kong – Donata Kurpas, Sylwia Kałucka
- 944** Report on the 7th Congress of the Polish Society of Family Medicine, 3–5 September 2009, Poznań – Wanda Horst-Sikorska

VARIA

- 947** Report of the Main Board of Polish Society of Family Medicine for 2004–2009 presented on 5 September 2009
- 952** The program “Good Parent – Good Start”: prevention of child abuse

ANNOUNCEMENTS

p. 850, 930

Słowo wstępne

Szanowni Państwo! Koleżanki, Koledzy!

Przekazujemy w Państwa ręce ostatni w tym roku zeszyt kwartalnika „Family Medicine & Primary Care Review”, zamyka on jedenasty rok wydawania naszego naukowego periodyku.

Prezentujemy w nim zagadnienia wynikające z codziennej pracy lekarza rodzinnego oraz pracowników naukowo-dydaktycznych prowadzących kształcenie przed- i podyplomowe w zakresie medycyny rodzinnej. Są to m.in. problemy związane z częstością występowania atopii i chorób atopowych oraz ich diagnostyką, ocena jakości opieki nad noworodkiem, jak i pacjentami w wieku geriatrycznym, na uwagę zasługują także artykuły dotyczące przyczyn hospitalizacji studentów, znaczenia wczesnego wykrywania wad słuchu dla rozwoju mowy dziecka, czy określające wpływ czynników regionalnych i środowiskowych na charakterystykę przesiewowych badań prenatalnych.

Na łamach naszego kwartalnika kontynuujemy prezentację członków Komitetu Naukowego, a w przyszłości planujemy przybliżenie naszym Czytelnikom sylwetek członków Komitetu Redakcyjnego.

Jestem przekonany, że i ten zeszyt spełni Państwa oczekiwania, a zawarte w nim artykuły przyczynią się do uzupełnienia wiedzy tak niezbędnej w praktyce lekarza rodzinnego.

Jak co roku pragnę serdecznie podziękować członkom Komitetu Naukowego, współpracownikom Redakcji oraz wszystkim Recenzentom, za duży trud i wysiłek włożony w recenzowanie wszystkich artykułów, a Wydawnictwu za dbałość o poprawną formę językową i wysoki poziom wydawniczy publikowanych prac.

Z okazji Świąt Bożego Narodzenia oraz nadchodzącego Nowego Roku 2010 w imieniu Redakcji kwartalnika „Family Medicine & Primary Care Review” i swoim własnym pragnę złożyć Komitetowi Naukowemu i Wszystkim Czytelnikom jak najserdeczniejsze życzenia zdrowia i spełnienia marzeń oraz sukcesów w życiu osobistym i zawodowym.

Redaktor Naczelny
Prof. dr hab. med. Andrzej Steciwko

Komitet Redakcyjny „Family Medicine & Primary Care Review”, licząc na dalszą owocną współpracę, składa najserdeczniejsze podziękowania Recenzentom, którymi w roku 2009 byli:

Dr hab. Jean Bauwens (Bruksela, Belgia)
Prof. dr hab. Andrzej Boznański (Wrocław)
Prof. dr hab. Krzysztof Grabowski (Wrocław)
Prof. dr hab. Marian Gryboś (Wrocław)
Dr n. med. Wojciech Guzikowski (Opole)
Prof. Hans-Joachim Hannich (Greifswald, Niemcy)
Prof. dr hab. Wanda Horst-Sikorska (Poznań)
Dr hab. Beata Karakiewicz (Szczecin)
Dr hab. Przemysław Kardas (Łódź)
Prof. dr hab. Jan Kornafel (Wrocław)
Prof. dr hab. Jerzy Leszek (Wrocław)
Prof. dr hab. Jan Lubiński (Szczecin)
Prof. dr hab. Jerzy Łopatyński (Lublin)
Prof. dr hab. Walentyna Mazurek (Wrocław)
Prof. dr hab. Andrzej Milewicz (Wrocław)
Prof. dr hab. Zuzanna Morawska (Wrocław)
Dr hab. Andrzej Mysiak (Wrocław)
Dr n. med. Patricia Owens (Liverpool, Wielka Brytania)
Prof. dr hab. Leszek Paradowski (Wrocław)
Prof. dr hab. Bernard Panaszek (Wrocław)
Prof. dr hab. Piotr Ponikowski (Wrocław)
Prof. dr hab. Andrzej Rajewski (Poznań)
Prof. dr hab. Stanisław Rogala (Opole)
Prof. dr hab. Zbigniew Rudkowski (Wrocław)
Dr hab. Joanna Rymaszewska (Wrocław)
Dr n. med. Hogne Sandvik (Bergen, Norwegia)
Prof. dr hab. Janusz Siebert (Wrocław)
Prof. dr hab. Piotr Szyber (Wrocław)
Prof. dr hab. Kazimierz A. Wardyn (Warszawa)
Prof. dr hab. Zygmunt Zdrojewicz (Wrocław)
Prof. dr hab. Barbara Zdziarska (Szczecin)
Prof. dr hab. Irena Zimmermann-Górska (Poznań)

Prof. dr hab. Andrzej Rajewski

Urodził się 1 października 1944 r. w Nakle. Studia medyczne zakończył w 1971 r. w Poznaniu na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Medycznego, z którym związał swoją karierę naukową, uzyskując kolejno stopień doktora nauk medycznych (1979 r.), doktora habilitowanego (1988 r.), tytuł profesora (2000 r.) oraz tytuł profesora zwyczajnego (2006 r.). Jest specjalistą w dziedzinie psychiatrii oraz psychiatrii dzieci i młodzieży. Od 1990 r. pełni funkcję kierownika Kliniki Psychiatrii Dzieci i Młodzieży. Od 1994 r. jest również kierownikiem Katedry Psychiatrii Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. Jest zaangażowany w działalność w licznych organizacjach i towarzystwach naukowych w Polsce i za granicą.

W Polskim Towarzystwie Psychiatrycznym (członek od 1971 r.) aktualnie pełni funkcję wiceprezesa, natomiast w latach 1989–1992 był sekretarzem Oddziału Wielkopolsko-Lubuskiego, a w latach 1982–1985 wiceprzewodniczącym. Od 2004 r. jest członkiem Prezydium ZG PTP. W sekcji Naukowej Psychiatrii Dzieci i Młodzieży (członek od 1979 r.) przez trzy kadencje pełnił funkcję przewodniczącego, a w latach 1986–1989 wiceprzewodniczącego. Od 1995 r. jest również członkiem European College of Neuropsychopharmacology (ECNP). Prof. dr hab. Andrzej Rajewski pełni również funkcję Przewodniczącego Komisji Akredytacyjnej do Spraw Specjalizacji z psychiatrii dzieci i młodzieży. Wypromował 13 doktorantów oraz był kierownikiem specjalizacji większości psychiatrów dzieci i młodzieży w województwie wielkopolskim.

Prof. dr hab. Andrzej Rajewski jest członkiem komitetów redakcyjnych licznych czasopism naukowych, uznanym autorem rozdziałów książek z zakresu psychiatrii dzieci i młodzieży oraz psychofarmakologii wieku rozwojowego. Jego zainteresowania badawcze dotyczą przede wszystkim etiopatogenezy depresji, psychofarmakologii wieku rozwojowego, problemów zaburzeń odżywiania się (jadłowstręt psychiczny, bulimia), ADHD, psychozy wieku rozwojowego. Prof. dr hab. Andrzej Rajewski jest również autorem i współautorem przeszło 300 publikacji w krajowych i zagranicznych czasopismach naukowych.

Katedra i Zakład Medycyny Rodzinnej Akademii Medycznej we Wrocławiu
Stowarzyszenie Przyjaciół Medycyny Rodzinnej i Lekarzy Rodzinnych
Studenckie Koło Naukowe Medycyny Rodzinnej

serdecznie zapraszają do wzięcia udziału w

XVIII Ogólnopolskim Zjeździe Studenckich Kół Nefrologicznych oraz Medycyny Rodzinnej z udziałem Lekarzy

Kudowa Zdrój, 15–17 kwietnia 2010 r.

Przewodniczący Komitetu Naukowego i Organizacyjnego
Prof. dr hab. Andrzej Steciwko

W programie Zjazdu znajdą Państwo liczne wykłady programowe, sesje plenarne oraz sesje plakatowe z zakresu nefrologii i medycyny rodzinnej, a także wystawę firm farmaceutycznych oraz ciekawy program imprez towarzyszących.

Opłata zjazdowa wynosi: uczestnik – 300 zł, osoba towarzysząca – 200 zł

W ramach opłaty zjazdowej zapewniamy 2 noclegi, pełne wyżywienie, udział w sesjach naukowych, materiały zjazdowe oraz udział w imprezach towarzyszących (grill, bankiet).

Termin nadsyłania streszczeń: 28 lutego 2010 r.

Termin nadsyłania zgłoszeń: 15 marca 2010 r.

Osoby zainteresowane udziałem w Zjeździe prosimy o kontakt:

Komitet Organizacyjny XVIII Ogólnopolskiego Zjazdu SKN
Katedra i Zakład Medycyny Rodzinnej AM
ul. Syrokomli 1, 51-141 Wrocław
tel.: (71) 325-51-26, fax: (71) 325-43-41

Kontakt w sprawach organizacyjnych:

Andrzej Przyszlak

tel. 885 234 755

e-mail: zjazdkudowa2010@gmail.com